

ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

Κλασική ονομάζεται η περίοδος από το 480 (τέλος των _____) έως το 323π.Χ. (θάνατος του _____)

Γιατί ονομάζεται κλασική:

- αναγνωρίζεται η υπεροχή των _____ της και των _____ τους.
- επικυρώνει την _____ τους επιβολή και τη διαχρονική _____ τους στις ιδέες και τα δημιουργήματα μεταγενέστερων εποχών.
- Την εποχή αυτή διαμορφώνονται οι _____ που αποτελούν τα _____ του σύγχρονου δυτικού πολιτισμού.

Συνθήκες

- Οι Έλληνες γεμίζουν αυτοπεποίθηση μετά τη νίκη τους στους _____ πολέμους, αισθάνονται αυτάρκειες και διακατέχονται από αίσθημα υπεροχής απέναντι στους _____
- Μετά τους περσικούς πολέμους η Αθήνα εξελίχθηκε σε _____ και αυτό την οδήγησε σε αντιπαράθεση με τη _____ οδήγησαν στη _____ του ελληνικού κόσμου σε δύο μεγάλους _____ και στον _____ πόλεμο.
- Οι συνεχείς επεμβάσεις των _____ βασιλέων στο πρώτο μισό του 4ου αιώνα με την παροχή χρημάτων _'η _____ βοήθειας
- Η επιτακτική ανάγκη της ιδέας της _____ ένωσης το δεύτερο μισό του 4ου αιώνα ήταν προσπάθεια του Ελληνισμού της _____ που πραγματοποιήθηκε εν μέρει από το _____ και ολοκληρώθηκε από το _____.

Η ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΔΗΛΟΥ – ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΗΓΕΜΟΝΙΑ

Μετά το τέλος των περσικών πολέμων η Αθήνα _____ και εξελίχθηκε σε μεγάλη _____ δύναμη και ίδρυσε την Α' Αθηναϊκή Συμμαχία (_____):

- για να εξυπηρετήσει τις _____ και τα συμφέροντά της
- ώστε να αναδειχτεί σε _____ δύναμη.

A. 1. **Έδρα** της ορίστηκε η _____ όπου βρισκόταν το _____ και συγκεντρώνονταν κάθε χρόνο οι _____.

2. Τα **μέλη** είχαν τα ίδια _____ και τις ίδιες _____.

3. Ο **φόρος** καθοριζόταν σε _____ ή _____.

4. Όμως οι Αθηναίοι χρησιμοποίησαν τη συμμαχία ως μέσο:

- **επικράτησης** απέναντι στους _____ και τους άλλους _____
- **επιβολής** της _____ στους ίδιους τους _____.

B. Πώς αντιμετώπιζαν την Αθηναϊκή συμμαχία οι υπόλοιποι Έλληνες που δεν είχαν προσχωρήσει σε αυτή;

1. Δεν εκδήλωναν φανερά την _____ τους.

2. Οι Σπαρτιάτες ήταν _____ και προσπαθούσαν με πλάγιο τρόπο να _____ τη δύναμη της Αθήνας.

3. Η μετατροπή της Αθηναϊκής συμμαχίας σε ηγεμονία:

- Το 454π.Χ. το συμμαχικό ταμείο μεταφέρεται από τη Δήλο στην _____
- η πόλη επεμβαίνει ένοπλα στις συμμαχικές πόλεις που εμφάνιζαν διάθεση _____.

Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗ

1. Η **τριακονταετής ειρήνη** κράτησε μόνο __ χρόνια και ταυτίζεται με την ανάπτυξη της Αθήνας στο _____ και την κυριαρχία της επί των _____.

2. Κύριος υπαίτιος ήταν ο Περικλής γι' αυτό και ο 5ος αιώνας ονομάζεται _____ αιώνας του Περικλή.

3. Ο **Περικλής** :

- Εκλεγόταν με _____ διαδικασίες κάθε χρόνο στρατηγός.
- Είχε την πολιτική _____ προικισμένου _____
- επιβαλλόταν στο πλήθος χωρίς να _____ τις ελευθερίες του.

4. Πώς ενίσχυσε το δημοκρατικό πολίτευμα;

- καθιέρωσε χρηματική _____ στους κληρωτούς άρχοντες, τους _____ και τους λαϊκούς _____ για να ενισχύσει τα λαϊκά στρώματα που δε διέθεταν _____ και έπρεπε να συμμετέχουν στη _____ του κράτους.

- Καθιέρωσε τα **θεωρικά** (=αντίτιμο για _____ είσοδο στο θέατρο των πολιτών). Το θέατρο ήταν χώρος _____ για τους Αθηναίους.
5. Ο Περικλής επέκτεινε την _____ επιρροή των Αθηναίων προς τη Δύση
- Συμμάχησε με τον Έγεστα, τους _____, το Ρήγιο και _____
 - συνέβαλε στην ίδρυση της αποικίας των _____ (444/3 π.Χ.).
Ο _____ εξελίσσεται σε μεγάλο λιμάνι και χτίζεται σύμφωνα με τα πολεοδομικά σχέδια του _____ του Μιλήσιου.
6. Τα **έσοδα** του κράτους προέρχονται από:
- την εκμετάλλευση των _____. Το κράτος _____ (=νοίκιαζε) τα ορυχεία μετάλλου για ορισμένο διάστημα. Εκεί εργάζονταν κυρίως _____.
 - τη _____
 - ✓ **Άμεση** φορολογία δεν υπήρχε. Μόνο οι μέτοικοι (= εγκατεστημένοι από άλλες πόλεις) πλήρωναν το _____ : 12 δραχμές το χρόνο οι άνδρες και 6 οι γυναίκες.
 - ✓ Η **έμμεση** φορολογία για τα _____ και εξαγόμενα προϊόντα ήταν σημαντικό έσοδο.
 - το φόρο των _____. Υπήρχαν :
 - ✓ τακτικές εισφορές
 - ✓ έκτακτη φορολογία με τη μορφή πολεμικών αποζημιώσεων.

Το συμμαχικό ταμείο όταν μεταφέρθηκε στην Αθήνα είχε απόθεμα _____ τάλαντα και πριν την έναρξη του Πελοποννησιακού πολέμου έφτασε τα _____ τάλαντα.

- Τις **λειτουργίες**: Πρόκειται για δαπάνες _____ και _____ εκδηλώσεων που αναλάμβαναν οι πλουσιότεροι πολίτες και ήταν _____ είχαν _____ χαρακτήρα. Οι σπουδαιότερες ήταν:
 - ✓ Χορηγία: υποχρέωση να δώσει χρήματα για τη _____ ενός θεατρικού έργου.
 - ✓ Τριηραρχία : υποχρέωση συντήρησης και εξοπλισμού μιας _____.
 - ✓ Αρχιθεωρία: τα έξοδα της επίσημης _____ (θεωρίας) σε πανελλήνιες γιορτές.
 - ✓ Η εστίαση: τα έξοδα του _____ μιας φυλής σε θρησκευτικές γιορτές
 - ✓ Η γυμνασιαρχία : για την τέλεση _____ λαμπαδηδρομίας στα _____

Η ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΚΡΑΤΟΥΣ

- Τον 4ο αιώνα οι πόλεις κράτη αντιμετωπίζουν:
 - Κρίση στο εσωτερικό: οικονομικά και _____ προβλήματα
 - Κρίση στο εξωτερικό: ανταγωνισμός μεταξύ τους και _____ που υποκινούνταν από τους _____
 - Οι Πέρσες με την παροχή _____ άλλοτε στη μία και άλλοτε στην άλλη πόλη στόχευαν στη _____ των ελληνικών δυνάμεων.
- Όλα τα παραπάνω αποτέλεσαν συμπτώματα της ΠΑΡΑΚΜΗΣ των ελληνικών πόλεων – κρατών.**

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΙΔΕΑ

- Είναι το όραμα ενός _____ **συνασπισμού**. Άρχισε ως ιδέα και σταδιακά μεταβλήθηκε σε πολιτική:
 - Ο σοφιστής _____ τον 5ο αι. διατύπωσε για πρώτη φορά την ιδέα (στην Ολυμπία) .
 - Ο Αθηναίος ρητοροδιδάσκαλος **Ισοκράτης** αποδεσμεύτηκε από τοπικιστικές αντιλήψεις και :
- A.** Στον Παναηγυρικό του (380π.Χ.) υποστηρίζει ότι η Αθήνα μπορεί να ανασυστήσει την _____ της και να αναλάβει τον κοινό ελληνικό αγώνα εναντίον των _____.
- B.** Η αδυναμία της Αθήνας να εμπνεύσει εμπιστοσύνη τον έστρεψε στην ιδέα ότι ένας ισχυρός _____ μπορεί να _____ τους Έλληνες και να τους οδηγήσει εναντίον των Περσών (υποψήφιος προσωπικότητες: Ευαγόρας, Ιάσωνας, Διονύσιος ο Α΄). Στα γεράματά του έλπιζε στην επικράτηση του _____.

➤ Ο Αθηναίος ρήτορας **Δημοσθένης**, αντίθετος με την ιδέα, εκφράζει την θέση περί πρωταγωνιστικού ρόλου της Αθήνας, σε αντίθεση με τις άλλες πόλεις-κράτη.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

1. **ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ:** Ήταν _____ στρατηγός με μεγαλοφυή σκέψη. Εφάρμοζε τον κατάλληλο _____ τόσο στις κατά μέτωπο συγκρούσεις όσο και στις πολιορκίες πόλεων.
2. **ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ:** Οι πράξεις του αποσκοπούν στην _____ του ελληνικού με τον ασιατικό κόσμο και στην _____ τους κάτω από μία ισχυρή διοίκηση.
 - Έκανε αποδεκτές τις τοπικές συνήθειες, τις _____ και το διαφορετικό τρόπο άσκησης της εξουσίας για κάθε λαό
 - Διατήρησε το θεσμό των _____ και επιδίωξε να δημιουργήσει μια νέα διοικητική παράδοση, αναθέτοντας τη διοίκηση τόσο σε Έλληνες όσο και σε _____ ηγεμόνες.
3. **ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ:** Προώθησε το σύστημα της νομισματικής οικονομίας.
 - Εγκατέλειψε την ιδέα του αυτοκρατορικού _____
 - Η σατραπεία έπαψε να είναι φορολογική μονάδα. Στη θέση της δημιούργησε τη φορολογική περιφέρεια με περισσότερες από μία σατραπείες.
 - Τους θησαυρούς που συγκέντρωνε τους μετέτρεπε σε χρυσό _____, δημιουργώντας ενιαίο νομισματικό σύστημα στην αυτοκρατορία.
4. **ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ:**
 - Διέδωσε την ελληνική _____ και τον ελληνικό πολιτισμό
 - Υιοθέτησε πολιτιστικά στοιχεία από την παράδοση της _____
 - Ίδρυσε νέες πόλεις που έγιναν μεγάλα εμπορικά και _____ κέντρα
 - Εξερεύνησε περιοχές και με τη συμμετοχή _____ και ερευνητών έδωσε στην εκστρατεία του τη διάσταση της ένοπλης _____.

Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ

1. Πώς ιδρύθηκε η Ρώμη;

α) Σύμφωνα με την παράδοση, την ίδρυσε ο _____, απόγονος του _____ (από την Τροία) το **753 π.Χ.**

753 – τέλη του 6ου αι. π.Χ.: περίοδος βασιλείας με 6 βασιλείς, κάποιιοι από τους οποίους ήταν Ετρούσκοι

β) Σύμφωνα με την αρχαιολογική έρευνα πιθανόν δημιουργήθηκε από τους _____, μετά την κατάληψη του Λατίου (7ος αι. π. Χ.) και τον _____ των κατοίκων των γύρω περιοχών (υπήρχαν οικισμοί από τον 10ο έως τον 8ο αιώνα).

2. Οι **Ετρούσκοι** πραγματοποίησαν μεγάλα έργα:

- _____ ελών
- κεντρικός _____ αγωγός
- αγορά
- Ιππόδρομος
- ναός του Διός στο _____).

3. Τέλη 6ου αιώνα οι κάτοικοι _____ και έδωξαν τους _____. Από τότε οι **Ρωμαίοι** οργανώνονται και _____ στο Λάτιο και αντιμετωπίζουν τους κατοίκους των γειτονικών περιοχών.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ (753 -509 π.Χ.)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ: Υπάρχουν **3 τάξεις:**

Πατρίκιοι: Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες _____ με τα παρακλάδια τους που αποτελούν τα ρωμαϊκά γένη. Κατάγονται από τον ίδιο _____, τον οποίο αναγνωρίζουν ως _____.

Πελάτες: Ζουν κοντά στους πατρίκιοι ως _____ και δέχονται την προστασία τους. Είναι οι προίταλιώτες (Λίγουρες) που ήρθαν σταδιακά σε _____ με τους πατρίκιοι και ενώθηκαν σε μία τάξη.

Πληβείοι : Οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης που είχαν έρθει μόνοι τους για να αναζητήσουν καλύτερη _____ ή τους υποχρέωναν οι Ρωμαίοι να κατοικήσουν κοντά της. Ονομάστηκαν _____. Δεν είχαν _____ δικαιώματα και δεν τους επιτρεπόταν να παντρευτούν με γυναίκες της τάξης των _____.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Αρχηγός είναι ο **βασιλιάς** που είναι ταυτόχρονα και _____ αρχηγός, αρχηγός του _____ και ανώτατος _____. Τις εξουσίες του ελέγχουν:

- Η σύγκλητος που αποτελούνταν από _____ και στη συνέχεια από _____ μέλη, αρχηγοί των ρωμαϊκών _____. Μαζί με το βασιλιά συγκαλεί την εκκλησία του λαού και επικυρώνει τις αποφάσεις της. Είναι ο _____ των παραδόσεων της ρώμης.
- Η εκκλησία είναι η συγκέντρωση _____ και _____. Ονομάζεται και φρατρική γιατί συγκεντρωνόταν και σε τμήματα (φράτρες). Επικύρωνε δια βοής τις αποφάσεις του _____, αποφάσιζε για _____ ή _____, και εξέλεγε το βασιλιά.

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ – RES PUBLICA

1. Το 509 π.Χ. μετά από εξέγερση των _____ τελείωσε η περίοδος της _____.

2. Νέο πολίτευμα ήταν η _____ (**res publica**). Στην πραγματικότητα ήταν αριστοκρατικό καθεστώς αφού την εξουσία είχαν οι _____.

3. Στο εσωτερικό της Ρώμης υπήρξαν _____ μέχρι την εξίσωση των πατρίκων με τους πληβείους.

Στο εξωτερικό έκανε κατακτήσεις στην ιταλική χερσόνησο και νίκησε τους _____ στη Δυτική Μεσόγειο.

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

1. Οι πληβείοι αγωνίστηκαν δύο αιώνες για να αποκτήσουν πολιτικά δικαιώματα. Στις αρχές του 5ου αιώνα τους εκπροσωπούν οι **δήμαρχοι** που:

- εκλέγονταν για ένα χρόνο
- Είχαν έργο την προστασία των πληβείων από τις _____ των πατρικίων
- Θεωρούνταν πρόσωπα _____ και _____
- Μπορούσαν ν' αρνηθούν την ψήφιση ενός νόμου αν προσέβαλλε τα συμφέροντα των πληβείων (_____)

2. Με αγώνες πέτυχαν τον 5ο αιώνα την καταγραφή του _____ δικαίου (**Δωδεκάδελτος**) για να αποτρέψουν τις _____ δικαστικές αποφάσεις των πατρικίων.

3. Καταργήθηκε ο νόμος που δεν επέτρεπε τους _____ μεταξύ των δύο τάξεων.

4. Τον 4ο αιώνα απέκτησαν _____ ισότητα:

- Το δικαίωμα να εκλέγονται στο αξίωμα του υπάτου
- Το δικαίωμα να εκλέγονται στο αξίωμα του _____.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ (Άρχοντες – Σύγκλητος – Εκκλησίες)

Οι **άρχοντες** εκπροσωπούσαν την _____ εξουσία και οι σπουδαιότεροι ήταν:

- Οι δύο ύπατοι που εκλέγονταν για ένα χρόνο και συγκέντρωναν όλες τις _____ που είχαν προηγουμένως ο _____. Είχαν _____ εμφάνιση και ακολουθούσαν από δώδεκα _____.
- Ο δικτάτορας, άρχοντας εκλεγμένος από τους _____ στον οποίο παραχωρούσαν όλες τις εξουσίες για έξι μήνες όταν η πολιτεία βρισκόταν σε _____ κατάσταση.
- Οι δύο τιμητές, που εκλέγονταν για _____ μήνες και με έργο:
 - Την τήρηση των πολιτών, την _____ τους ανάλογα με τα περιουσιακά τους στοιχεία.
 - Τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών,
 - Την κατάρτιση του προϋπολογισμού του κράτους
 - Την επίβλεψη των ηθών (δικαιοδοσία να στερήσουν τα πολιτικά _____ από όποιον πολίτη επιδείκνυε _____ συμπεριφορά
- Άρχοντες με μικρότερα αξιώματα: δήμαρχοι, πραιτῶρες, ταμίες, ανθύπατοι

Η σύγκλητος:

- αποτελούνταν από 300 _____ μέλη
- είχε νομοθετική και _____ εξουσία
- είχε δικαιοδοσίες σε θέματα _____, θρησκευτικά και _____ πολιτικής
- οι αποφάσεις της, τα _____ δόγματα είχαν ισχύ νόμου.

Τρεις εκκλησίες:

- Η φρατρική ήταν η **συνέλευση** των _____ έχασε τη δύναμή της την περίοδο της δημοκρατίας αλλά διατηρήθηκε από σεβασμό στην _____.
- Η λοχίτιδα ήταν η **συνέλευση** των _____ πολιτών, πατρικίων και πληβείων. Οι αποφάσεις της παίρνονταν κατά λόχους. Εξέλεγε τους _____, τους _____ και τους _____.
- Η φυλετική ήταν στην αρχή **συνέλευση** των _____ αλλά μετά την αποτέλεσαν όλοι οι Ρωμαίοι. Συγκεντρώνονταν κατά φυλές, ανάλογα με τον τόπο κατοικίας. Δικαιοδοσία της ήταν η ψήφιση των νόμων και η εκλογή των κατώτερων αρχόντων.